בח א מיי' פ"א מהל' נדרים הל' [כג] כד

סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד

:סי׳ רו סעי׳ ג וע״ם

כמ ב מיי פ"ז מהלי ת"ת הלי יג טוש"ע י"ד סי שלד סעי כט

וברב אלפס מ"ק פ"ג ד" [וברב אלפס מ"ק פ"ג ד" רפז וברא"ש שם סי יד]: ל ג ד מיי שם פ"ו הלי

יד ופי"ב מהל' שבועות

ל) בע"י הגי׳ רבי, ב) ועי׳ מוס' קדושין כח. ד"ה הקורא], ג) לקמן סד: [ע"ו ה.ז. ד) סוטה מו: ע"ם ים.], ד) סופט מו. ע ש חגיגה ה: ע"ש [מ"ק יו: ע"ש בכולם וכן בשאלתות פ׳ יתרו סי׳ נג אי׳ אמר רשב"ג כל מקום וכ"ה בפי" הרא"ש כאן], **ה**) [מ"ק יו. ע"שו. ו) וברכות ה: ג: חגיגה י, ח) ולקמן ב: מובצט א, א) [פקק סד:], ע) [פ״ה ה״ד], י) ל״ל עונשו, ל) [במ״ר נשל פרשה ז], ע) ל״ל ללל כשלר,

תורה אור השלם ו. וּיאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְיָן לַךְּ שָׁב מִצְרָיִם כִּי מֵתוּ כָּל הָאַנָשׁים מֵתוּ כָּל הָאַנָשׁים בֵּיינּי הַמְבַקִשִׁים אֵת נַפְשֵׁף:

גליון הש"ם

נמ' ש"מ תלת. לקמן ם ע"ב. ברכות כו ע"א. פסחים ה ע"א. ק"ל אמאי לא אמר ק"כ טמטי נון ש"מ ד' דהל ש"מ ג"כ לאם לא נדהו הוא עלמו הא בנידוי: בהר"ן ד"ה לא שיהא ځه. בנידוי מאיליו. עי׳ קדושין כח ע״א תד״ה הקורא. ובנדה ד' יג ע"ב תד"ה המקשה: בהר"ן ד"ה שנאמר. וליכא למימר נמי שהיו מצורעים. עי׳ נספר שחילת שלוס להגחון מהר"י ברלין אות לב:

פי' הרא"ש (המשך) דכתיב וברכך בכל מעשה ומדהזכרת מעשרת מכלל דהוכרת מפשרת מכנה היהוכת עבירה מדלדלת: ועניות כמיתה דכתיב כימתוכל האנשים. והאי קרא בדתן ואבירס כתיב ולקמן בפ׳ ר"א מוכח דע"כ האי מתו ר"ל שירדו מנכסיהם ולפי עניות ומיתה החמירו בה יותר מבשאר עוברי עבירה יאמרו שאם לא נדהו השומע יהא בנדוי: ותניא -שב"ג אמר כל מקום מיתה או עוני. ומייתי עוד ראיה שעוני שקול לוכתי ןברכות נח. שבת

לד. ב"ב עה. סנהדרין ק.] נסן עיניו בו ונעשה גל של עצמות שוני בפרק במה מדליקין (שבת לג:) ריש ורי אלטיני רג פישילה מן המערה כל מקום שתמנו עיניהם בו היה נשרף: ש"ם אין בין גדוי להפרח בליום. ולפילו לאפקירותה ולאפוקי ממ"ד במ"ק (דף טו.) וה"מ לממונה אבל לאפקירותה עד דמיילה עליה שמחה דרבנן מלמין יומין: וביפר. לאו דוקה דחכם בעי לשון הו דתימא אין החבוש מתיר עצמו מבית האסורין. כי היכי דמלינו גבי התרת נדרים דהוא אינו מוחל אבל אחרים מתוחל של היו רבש את יותר בש של היו עצש בין דו היאשרות בי ליים להיו להיים להיו להיים להומ מים מתוחל בל מתוחל מ מתוחלון לו: משפת נפשית וחדר משתת צורבא מרבבן. דמשום כבוד פורה היה קשה פעיניו לדוחו ודלאמריון בלי מקום שנהגו (פססים נב.) במערבא ממנו אנגידא דלורבא מרבנן ולא ממנו אשמחא והוא היה המנדה והיה קשה בעיניו ומנדה א"עו החלה א"נ כדי שלא יחעולל וישכח מלהחיר: שרי לנפשיה. שלא יכשלו אנשי ביתו בדברם אליו ויבא זכאי ויחיר זכאי:

מספקירומה טיבסדר עבירות מחול עניו ידוד שעם החתו: משבות נפשיה והודר משבות בר בי דב. פר"ח שזה היה עושה כדי שלה ישכה להנדי של בר בי רב להיים ידוד שלה שלה שלה שלה שלה שלה שלה בי רב להיים ידוד מה שלה בי שלה ישנש במה שמנדה מורכת מדכנן כי בקושי יש לנדוחו כדאמריון (בפסחים גב.) ממנו אנגדא ולא ממנו אשתחת ואע"פ שזה היה מתחיב שמתח מקב"כ היה ילא מן העוצה לכך היה משמת נפשיה לכפרה: משמת נפשיה. היה מרחיק עלמו ד"א מחביריו: בי עייל לביתיה שרי לבפשיה. משום בני ביתיה והדר שרי לבר בי רב כדי שיבא זכאי ווכפר על החייב לכך היה ממיר לעלמו קודם:

נדסו בפניו אין מסירין נו אלא בפניו. דכיון דבפניו נדסו אלים נדוייה ולא מיעקר אלא בפניו דומיא דאמרינן בפ' השולח (גיטין דף לג:) כל מילחא דמתעבידא בי עשרה לריכה בי עשרה למשלפה. ולא נהירא אלא טעמא דמילחא משום חשדא דאי מחירון לו שלא בפניו פעמים שיתירוהו והמנודה לא ידע וכשלא ינהגו בו נידוי יבא לחשדן אבל כשנדהו שלא בפניו ליכא חשדא שאף הוא סובר שתא התירוהו שלא בפניו כשם שנדוהו שלם בפניו וזה כאותה שאמרו לקמן בפ' ר"א (דף פה.) המודר הנאה מחבירו בפניו אין מתירין לו אלא בפניו ומפרש

הסבר במשמחנה פליגי. דהכה משמתנא קאמר וקאמר ליה רב חסדא לית דחש לה להא דר"ע דהוה אומר במנודה אני לך דהיינו משמתנא: נידהו בפניו. חכם שנידה את האדם בפניו אין יכול להתיר לו אלא בפניו: הזכרת השם. שמוליה שם שמים לבעלה: שנחמר כי מתו כל החנשים. ואמרינום היינו דתן ואבירם שנפלו בעניות: כל מקום שנתנו חלמים עיניהם. לחדם שנידו או מת או נופל בעניות ואהכי לריך לנדותו כדי שיפול בעניות דהיינו כמיתה: אין בין נידוי להפרה ולא כלום. דלא לריך להיות יום או יומים בנידוי דהא לאלתר שרא לה: היכי דמי. דמנדה לעלמו: ועייל לביסיה ושרי ליה. שלא נידהו בפניו:

במנודה אני לך דרבי עקיבא סבר לישנא דנידויא הוא ורבנן סברי לישנא דמשמתנא הוא ופליגא דרב חמדא דההוא גברא דאמר משמתנא בנכסיה דבריה דרב ירמיה בר אבא אתא לקמיה דרב חסדא א"ל "לית דחש לה להא דרבי עקיבא קסבר במשמתנא פליגי אמר רבי אילא אמר רב בנדהו בפניו אין מתירין לו אלא בפניו נדהו שלא בפניו מתירין לו בין בפניו בין שלא בפניו אמר רב חנין אמר שרב יהשומע הזכרת השם מפי חבירו צריך לנדותו ואם לא נידהו יהוא עצמו יהא בנידוי שכל מקום שהזכרת השם מצויה שם עניות מצויה יועניות כמיתה שנאמר יכי מתו כל האנשים ותניא ייכל מקום שנתנו חכמים עיניהם או מיתה או עוני אמר רבי אבא הוה קאימנא קמיה דרב

הונא שמעה להך איתתא ראפקה הזכרת השם לבטלה שמתה יושרא לה לאלתר באפה ∘ש"מ תלת ש"מ השומע הזכרת השם מפי חבירו צריך לנדותו וש"מ נידהו בפניו אין מתירין לו אלא בפניו וש"מ האין בין נידוי להפרה ולא כלום ⊙א"ר גידל אמר רב תלמיד חכם ימנדה לעצמו וִמִיפּר לעצמו פשימא מהו דתימא יאין חבוש מתיר עצמו מבית האסורין קמ"ל היכי דמי כי הא דמר זומרא חסידא כי מחייב בר בי רב שמתא משמית נפשיה ברישא והדר משמת בר בי רב וכי עייל לביתיה שרי לנפשיה והדר שרי ליה יואמר רב גידל א"ר

ר"ח (דף סד:) דמהוי הוו דכל מקום שנאמר נלים ונלבים אינם אלא דתן ואבירם ואינהו הוו במחלוקת של קרח אלא דמפני שהענו אמר כי מתו. דאע"ג דאמרינן התם דארבעה חשובין כמת עני וסומא ומצורע ומי שאין לו בנים הכא ודאי מעניות קאמר דאין לומר שנסתמו דהא כתיב במחלוקתו של קרח (במדבר טו) העיני האנשים ההם תנקר °וליכא למימר נמי שהיו מצורעין דהא כתיב (דברים יא ו) בקרב כל ישראל וליכא למימר שנתרפאו במתן תורה דהא אמרינןי שחזרו למומן במעשה העגל וליכא למימר דמשום שלא היה להם בנים אמר כי מתו דא"כ היכי א"ל מפני זה שוב מצרימה ושמוח דן וכי מפני שלא היה להם בנים לא היו נשמעין למלכות להלשינו אל פרעה אלא ודאי מפני שירדו מנכסיהם ולא היו דבריהם נשמעים: או מיסה או עוני. אלמא שוו להדדי. והקשו בתוספות מאי איריא שומע הזכרת השם מפי חבירו דלריך לנדותו הא אמרינן בירושלמי [מ״ק פ״ג ה״א] דכל שאינו עושה כשורה לריך לנדותו והכי נמי מוכח בדוכתי טובא דאמרינן בפ"ק דקדושין (דף נעו) חזיוהו לההוא גברא דהוה זרע ביני גופני אמרי ניתי מר ונשמתיה וכו" ובפרק ואלו מגלחין (מיק דף יז.) אמרינן דאמתיה דרבי חזיתיה לההוא גברא דהוה מחי לבנו גדול ואמרה ליה ליהוי ההוא גברא בשמתא. ותירצו דאין הכי נמי אלא מיהו בהזכרת השם בלחוד הוא דאמר דאם לא נדהו הוא עצמו יהא בנדוי מפני שענשה חמור וכדכתיבנא: ושמע מינה אין בין נדוי להפרה ולא כלום. הקשו בתוספות מדאמר בפרק ואלו מגלחין (שם דף טו.) הכי קאמר שמואל טוט אסר וטוט שרי וה"מ לממונא אבל לאפקרותא עד דחיילא עליה שמתא חלמין יומין. ותירצו דשאני הכא שנדוי זה אינו אלא לאיים עליו שלא יזכיר עוד שם שמים לבעלה ולא דמי לאפקרותא מש"ה הכא אין בין נדוי להפרה ולא כלום. אבל ראימי לרב אלפסי ז"ל שדחה אותה שבפ' ואלו מגלחין מפני זו כמש"כ בהלכותיו בפ' ואלו מגלחין. וכן דעת הרמב"ם ז"ל (בפ"ק) וַל"ל בפ"ז הלי יגן מהלכות ח"ח: ח"ח מנדה לעלמו ומפר לעלמו. כתב הרשב"א ז"ל דדוקא היכא דלא הוי בר נדוי כי הא דמר זוטרא דממדת חסידות בעלמא משום יקרא דבר בי רב הוה משמת נפשיה אבל כשנדה עלמו על דבר שהיה חייב עליו נדוי לא כל הימנו להחיר עלמו. והקשו עליו אם כן היכי מקשי ליה הש"ם פשיטא מקמי דאמר כי הא דמר זוטרא אדרבה הל"ל אמאי. לפיכך אמרו דבכל ענין שנדה את עצמו מיפר לעצמו וכן דעת הרמב"ס ז"ל בפרק ז' מהלכות ת"ת (הל' יא). וראיתי למקצת מפרשים שכתבו דלא גרסינן פשיטא אלא ה"ג ומיפר לעצמו כי הא ולמי שגורס כן דברי הרשב"א נכונין

דאי

בירושלמיש) דמממא משום חשדה ולפי זה כל שהודיעוהו דליכא חשדא מתיריו לו שלא בפניו וכל שהתירוהו נמי :אע"פ שלא הודיעוהו מותר דיעבד השומע הזכרת השם מפי חבירו לריך לנדותו. בריש תמורה (דף ג:) מפקינן אוהרה למוכיר שם שמים לבטלה מדכתיב (דברים י) את ה' אלהיך תירא: ואם לא נדהו הוא עלמו יהא בנדוי. °לא שיהא בנדוי מאליו אלא ראוי להתנדות קאמר שהרי המזכיר עלמו לריך נדוי והיאך יהא חמור ממנו השומע ושותק אלא כדחמרן: שבכל מקום. טעמח קח יהיב למאי דאמרינן ואם לא נדהו הוא עלמו יהא בנדוי שהרי י עכשיו חמור דשם עניות מלויה דכתיב ושמות ם בכל המקום אשר אוכיר את שמי אבא אליך וברכתיך ומדהזכרת השם למצוה מביאה ברכה ועושר הזכרה לשוא גורמת עניות אי נמי מדכתיב גבי שבועת שקר (זכריה ה) וכלתו ואת עליו ואת אבניו ובתמורה (דף ג:) מדמי הזכרת שם לבטלה לשבועת שקר: שנחמר כי מתו כל החנשים וגו'. דלא מתו ממש כדאמרינן לקמן בפרק

יז ופיייב ננהכי שבועות ה"ט סמג לאוין רמא טוש"ע שם סעיי לו וסעיי מג [וברב אלפס שם וברא"ש שם סי' טון: לא ה מיי' פ"ז מהלכות מ"ת הלי יג [והלי שבועות שס] טוש"ע י"ד שס סעי לא [לו]: שם סער לח [ח]. ר מיי שם הלכה יא טוש"ע שם סעי לג: לב ו מוסף רש"י לישנא דנדוייא הוא. לישנא דנדייא הוא, מה

ממנו (שם ושם).

פירוש הרא"ש ובמנודה. הוא דפליגי דר"ע סבר כיון דלא אפקיה בלשון שממא לאו דעתיה אנדוי: נדהו בפניו. מי שנתחייב נדוי ונדהו בפניו איו מתיר לו אלא בפניו לכמו שנדהו בפניו לריך לכבדו בפניו ולכבוד

רוך נכבדו בפנדו וככבוד מכלו בפניו והו מותר: גדהו שלא בפניו מתירין לו בין בפניו בין שלא בפניו. כפניו את המנודה קפיד רב ואם המרוד לו פניו דמתכיים טפי קמייל דסין בושת מפרסים דסין מתירין לו בין בפניו בין שלא בפניו. כפניו את לסשמני סדייא לא ימירו לו כפניו דמתכיים טפי קמייל דסין בושת מפרסים דסין מתורין לו אלא כפניו שמא לא ידע שהמירו לו והו אחרים אולין לו אם התירו לו והוא אומר לא וכשרואין שתקרבין אומו מולולן בנדוי ולא יחושו עוד על נדוי מכמים ז"ל ולהאי פירושא אם התירו לו שלא בפניו שינו מותר ולאבל בניו כשרואה שתקרבין אומו יאמר בלבו ממורה (דף כמו שגדוהו שלא בפניו כך התירו לו שלא בפניו: השובע הוברת השב מפי חבירו צרייך לבדותו. דאמריען בריש ממורה (דף ג.:) אחרה למוניא שם שמים לבנה שנאלה אם מיים לבנילה שלאת המר או אלהין תירא ואם לא המר הוא עלמו היא בריים ביותר מיים לאור פיר לארה בתור פיר לארה בריים ביותר מיים לארה ביותר מיים לארה בריים ביותר מיים לארה ביותר מיים לארין ביותר את הוא ביותר ביותר ביותר ביותר מיים ביותר מוניתר ביותר מותר ביותר מיים ביותר ביות מהום שהוכרת השם מצויה שם עניות מצויה. דכתיב בכל המחום אשר אזכיר את שמי אבוא אליד וברכתיד וברכה היינו עושר

החשובים כמתים סומין ליכא למימר דכתיב (במדבר טו) העיני האנשים ההם תנקר ותאורעים נמי לא שהרי היו בקרב בחלל וליכא למימר שנתר דמתיב (במדבר טו) העיני האנשים ההם תנקר ותאורעים נמי לא שהרי היו בקרב בחלל וליכא למימר שנתר שנת היו להם בנים דהא מתיב (שו) כמם) וכשיהם ובניהם ועפם ועוד דמשום שלא היו להם בנים לא מתעו מלהיות קרובים למלכות: אין בין גידוי לחברה ולא בלוב. מימה דאמרי במיק (דף מו) טוע לאך ועוו חדאי מתעו מלהיות קרובים למלכות: אין בין גידוי לחברה ולא בלוב. מימה דאמרי במיק (דף עו) טוע לאך ועוו שלי פי לאלתר היית לענין מנודה אבל לענין אסקורותא עד דמייל עליה שתחא מלתין יומון וייל הייל כיון שנדאי זה אינו אלא לכפרה בעלמא וחיישי עליו שלא ירגיל עוד להזכיר שם שמים לבעלה אין זה נידוי חשוב היים למקרותה לשלת עבירות למול עליו נידוי שעה אתה: בשבת גפשיה והדר משבת בר בי רב. פרית שזה הייל משבת בר בי רב. פרית שום הייל הייל ביון הייל שלא מול לעליו נידוי שעה אתה: משבת גפשיה והדר משבת בר בי רב. פרית שום הייל הייל או מול מליו נידוי שעה אתה:

בטעמס: וכי עייל לביסיה שרי לנפשיה. כדי שלא ילטרכו בני ביתו להתרחק ממנו. ומהא משמע דמנודה אפילו בני ביתו נוהגין בו נדוי

במאי פליני במגודה אני לך דר"ע מבר לישנא דגדינא הוא. שיהא נע ונד ומרוסק מהנאסו דאין לספקו גלשון העדה נידוי ולענין הרחקת ד' אמוח אף על גב דלשון המשנה קורא מעודה שנדורו בדאמר'י מ"ק (דף טו:) מעדה לא שונה ולא שונין לו מכל מקום בשאדם רולה להרחיק עצמו ד' אמוח אינו רגיל להזכיר נידוי על עצמו בשביל כך הלכר על כרסך לישלא דנדינא הוא כדפיי ושפיר הוי ידים מוכיחות בלא שאני אוכל לך: גדהו בפגיו אין מתירין לו עושר ל"כ הזכרת שם דלגטלה גורם עניות ור"י פ" דנפקא לן מדלתיב גבי שצועת שקר (זכריה ה) ובא אל בית הגגב וכלתו ואת עליו ואבניו והזכרת השם לבטלה דותה קלת לשבועת שקר: עניות בפיתה דבתיב בי פתו כל האנשים הכובקשים את נפשך. גבי דתן ואבירם דע"כ לא מתו אז במלרים שהרי היו במדבר וליכא למימר שהיו סומין ומלורעים

מנודה אסור ליהנות ממנו אף כאן אסור ליהנות ממנו ראמ״ה בשמו). לישנא דמשמתנא הוא. שנני אדם רגילין לומר במקום שמתא מנודה אני לך, אבל נדינא לא רגילי למימר במקום שמתא (שם). הוא עצמר. השומע, יהא בנידוי. דמשממיט ליה, לא שיהא בנדוי מאליו, דומיא דקורא לחבירו עבד, דגרסיגן בפ"ק דקדושין (כח.) גבי קורא לחבירו עבד ההוא שמותי משמתיטן ליה, דתניא הקורא לחבירו עבד יהא נגדוי (שם). נידהו בפניו אין מתירין לו אלא בפניו. שמחתר שניישוהו נפניו לריך להתיר לו נפניו כדי שיתיישב דעתו של יתרו או בהיתרס יתרו או בהיתרס שנתבייש (מאירי ממה בשמו). משמית נפשיה ברישא. כדי שישתתף . **כלעלו** (מאירי וש״מ בשמו) שרי לנפשיה. מפני שלח